

Voor de president van De Nederlandsche Bank wordt het buigen of barsten

Posted on 6 januari 2024 by Eduard Bomhoff

Maaike van Charante zei het mooi in haar videogesprek met Syp Wynia: 'Niet meer links en rechts, maar boven en beneden.' Dat is ook hoe Janneke en ik het ervaren nu we na twintig jaar in Azië weer permanent retour zijn in Nederland. Wie terugkeert na zo'n lange tijd overzee, moet zo'n grote verandering in het thuisland wel zien.

We waren vertrokken in de zomer van 2003, op tijd voor de start van het semester aan mijn nieuwe universiteit in Bahrein. Daarna nog negentien gelukkige jaren in het verre Oosten. Waarom vertrokken? Wel, liever werk dan wachtgeld, en sollicitaties in Nederland mislukten keer op keer vanwege haat tegen de LPF. Zoals één universiteitsvoorzitter me uitlegde: 'We kunnen praten maar dan moet je eerst duidelijk afstand nemen van de LPF.'

Observaties

Ik ben er met zulke bizarre eigen ervaringen ook niet optimistisch over dat de elite in 2023 royaal en rechtvaardig ruimte gaat maken voor PVV'ers. In 2002 hoopte de elite dat de LPF snel zou uitdoven – en dat gebeurde – en nu ben ik bang dat die elite in 2024 nog meer afgeschermd leeft van de werkelijkheid, en denkt dat ze de PVV weg kan werken (de formatie lang rekken en hopen dat Wilders een fout maakt? Wachten op uitglijden van onervaren PVV-ministers? Hopen dat PVV-aanhangers doorschieten in hun woede over de regenten? Valse informatie verspreiden over de PVV, à la de leugens over Donald Trump in 2016?).

Mijn collega's in *Wynia's Week* zullen zeker ook in 2024 kritisch schrijven op het gebied van hun eigen expertise. Ik vul dat vandaag aan met observaties over 'boven en beneden' op drie terreinen die ik al eerder besprak in *Wynia's Week*.

Universiteit – meer vrouwen (eindelijk), maar slechter bestuur

Een van mijn weinige vrouwelijke studenten in de monetaire economie aan de Erasmus Universiteit maakte internationaal carrière bij de Amro-bank, maar vertelde vijftien jaar later: 'Ik neem de telefoon op en zeg: 'Carla X, Capital Markets', en de vent aan de andere kant zegt: dag juffrouw, kunt u mij doorverbinden met iemand van Capital Markets?'

Dat gebeurt zo niet meer. Maar droevig is dat het doel van de Erasmus Universiteit intussen is verschoven van 'onderwijs en onderzoek' naar 'alle hens aan dek voor minder CO2'. Dat lijkt sympathiek, maar is voor een universiteit helemaal fout. Prudenter en zuiverder is om als instelling geen positie in te nemen en het over te laten aan individuele wetenschappers om te kiezen tussen de opties voor CO2-beleid. In steno: in eigen land verplicht warmtepompen installeren of met dat geld andere landen helpen met de overgang naar atoomenergie?

Als het bestuur van de universiteit in zo'n controverse positie kiest (en namens wie is dat dan eigenlijk?), dreigen vergissingen en simplificaties, en voelen intussen staf en studenten met een andere mening over de beste maatregelen tegen CO2 zich onder druk gezet.

Milieu- klimaat- en natuurambtenaren: er zijn er veel te veel, en ze tonen geen respect voor 'beneden'

Veel te veel ministers en ambtenaren bemoeien zich met de landbouw. Niet altijd deskundig (Rob Jetten: 'een verstikkende deken van stikstof ligt over het land'), maar allemaal bang om de CO2-activisten tegen zich te krijgen. Gretta Thunberg heeft nu meer invloed op het landbouwbeleid dan Louise Fresco.

En de ambtenaren die nu zo moedig durven te demonstreren tegen Israël, hadden tijdens Rutte-4 niet de moed om minister Van der Wal en de vijf andere ministers voor natuur en milieu te waarschuwen dat het stikstofbeleid op niets berustte maar wel boeren en bouwers in onmogelijke posities dwong.

De Nederlandsche Bank (DNB): zelfs geen poging meer om normaal en respectvol te communiceren

Arrogantie is niets nieuws bij de DNB. Wij hebben niet de cultuur van Amerika, Australië en vooral Nieuw-Zeeland waar de Governor volgens de wet twee keer per jaar verantwoording aflegt en kan worden ontheven uit het ambt wanneer hij tekort schiet: 'The governor be removed from office for ..inadequate performance.' Ik heb het de Governor eens op een conferentie opgewekt zo horen uitleggen: ik moet twee keer per jaar naar het parlement en steeds met twee documenten: een verslag over de afgelopen zes maanden en een ongedateerde ontslagbrief. Het parlement besluit dan welk van de twee ze in ontvangst nemen.

We zijn nu toch bijna op dat punt in Nederland. Actuaris Agnes Joseph gaat voorstellen om de nieuwe pensioenwet grondig in te perken en alleen toe te passen op nieuw ingelegde premies en dan pas vanaf 2027 of 2028. DNB-President Knot zal op het schaakbord zijn laatste zet doen: postuleren dat de pensioenfondsen alleen mogen compenseren voor eerdere inflatie wanneer ze ook de gepensioneerden en alle deelnemers met terugwerkende kracht blootstellen aan de nieuwe wet. Dan zal de Kamer hem oproepen om dat uit te leggen.

PVV, NSC en BBB zullen zeker ook aan Knot vragen of oud-pensioenbestuurder Jelle Mensonides vorige week gelijk had met de claim dat er veel te veel is gegokt met

rentederivaten en dat de fondsen daarmee onnodig tientallen miljarden hebben verloren.

Eerder kwam die kritiek al van Martin van Rooijen. Knot en zijn directeur onderzoek Tjerk Kroes vonden dat zo'n Kamerlid van een éénpersoons-partij en een paar kritische hoogleraren veilig konden worden doodgezwegen. Onder Knots voorgangers Wellink en Duisenberg zocht DNB soms nog wel naar een compromis wanneer er fouten waren gemaakt in het toezichtsbeleid. Nooit genoeg voor de gerenommeerde DNB-belager Pieter Lakeman van SOBI, maar wel meer dan niets.

Knot en Kroes nemen daarentegen van boven af een keiharde positie in, en negeren alle waarschuwingen. Als de Kamer doorvraagt over de schade van de gokpartijen – allemaal vanwege dwaze renteregels van Knot – wordt het buigen of barsten voor de DNB-president, en gezien diens houding tot nog toe, is buigen onwaarschijnlijk.

Stage op een echte boerderij

Maaike van Charante zegt gelukkig ook: 'Er moet altijd hoop blijven dat we weer met elkaar in gesprek komen.' Op Harvard University hebben twee weken geleden drie hoogleraren op uitnodiging gedineerd met het bestuur en uitgelegd hoe die beroemde universiteit haar motto 'Veritas' [Waarheid] had verloochend. Nu zullen een aantal bestuursleden wel aftreden en plaats maken voor nieuwe bestuurders die wél inzetten op die Veritas.

In Den Haag moet de volgende minister van Landbouw alle arrogante 'beleidsmedewerkers' maar eens voor een half jaar op werkstage sturen naar een echte boerderij, voordat ze hem weer mogen adviseren. Enthousiaste steun daarvoor van PVV en BBB is zeker. En bij DNB kan een nieuwe president (is Lex Hoogduin nog beschikbaar?) de schade van Knot snel repareren.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.*

Het zijn de donateurs die **Wynia's Week** *mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*